

lem England og de øvrige europæiske Stater, at England har faaet sin Forfatning i den tidlige Middelalder, og har udviklet den lige fra Middelalderen af samtidig med deres Udvikling i Kultur, medens Staterne paa Fastlandet, med Frankrig i Spidsen, have faaet deres Forfatninger, da de vare i Besiddelse af en meget høi Grad af Civilisation, og det er den store Forskjel, der er paa dem og England, og som jeg maa bede de Herrer anvende — jeg skal ikke udføre det her. Der blev opkastet det meget intricate Spørgsmaal, hvad det karakteristiske Menneskelige var, om det var at sørge for de særlige Interesser eller at lade dem træde i Baggrunden for det Hele. Det er vist det at sørge for det Heles Interesser, men det er ganske vist, at man ogsaa derved sørger for sin egen Interesse i et bestemt Forhold dertil, idet man ved at fremme dem tillige fremmer sin egen sande Interesse. Det er en af de Betragtningmaader, hvorfra man kommer til Begrebet om den almindelige Valgret. Det hele Folk er en Organisme, hvis sande særlige og sande fælles Interesser falde sammen, og derfor bør det hele Folk repræsenteres. Naar man betragter Sagen saaledes, troer jeg ikke, at man vil mere vende tilbage til dette Spørgsmaal om, hvad der er fælles og hvad der er særlig Interesse; thi de sande fælles Interesser falde sammen med de særlige. Der er opstillet et Stræmmebillede, som man har hørt flere Gange, at Mængdens Despoti vil udgaae af den almindelige Valgret; der er blevet sagt, at Mængdens Despoti er der ingen Hjælp for — jeg skrev Ordene ned, da de bleve sagte —; der er Hjælp mod Aristokratiet og mod Bureauekratiet, de ere ringe i Tal; men mod Mængdens Despoti er der aldeles ingen Hjælp. Det er altsaa meget heldigt, at dette Despoti aldrig har eksisteret, thi ellers maatte det eksistere endnu, siden der ingen Hjælp er mod det. Der er blevet spurgt om, hvad der saa fulgte af, at vi sagde Nei. Der er blevet opstillet mange for-

skjellige Meninger om denne Sag, selv den høitærede Premierminister er gaaet ind, og det efter min Formening temmelig langt ind, paa dette Spørgsmaal. Der er blevet sagt, at Absolutismen ligger bagved; det mener jeg ikke. Jeg hører til dem, og det vil jeg haabe, Enhver her i Salen gjør, der mener, at det er onfseligt, at det nuværende Ministerium maa gennemføre den Sag, som det har begyndt paa, og jeg haaber, at det vil gjøre det, saavidt det paa nogen Maade er muligt, blot der er Sandsynlighed for, at der vil komme et heldigt Resultat. Intet skulde glæde mig mere, end om Ministeriet vilde komme os det Allermindste imøde, saa at vi med frelst Samvittighed kunde stemme Ja. Det er vist og sandt, at jeg ikke ønsker Noget hellere i dette Dieblik. Men, dersom Ministeriet ikke kommer os imøde, saa at vi kunne give et Ja med Betingelser, — og jeg haaber, at det kommer dertil, at disse Betingelser ville blive saaledes, at de ikke paa nogen Maade skulle gaae hverken de enkelte Ministres eller det hele Ministeriums Vegre for nær, — saa veed jeg, at Følgen vil blive, først og fremmest, at jeg har den Overbeviisning, at jeg har fulgt, hvad jeg anseer for Ret, og det er den første og bedste Følge. Jeg har tillige den Overbeviisning, at den store Majoritet af Folket mener, at vi have handlet Ret. Er der Noget, der til mig vil tale om Absolutismen som staaende bagved, da troer jeg ikke paa noget Saadant, baade paa Grund af det danske Folk, som man ikke kan byde noget Saadant, og den danske Konge, der aldrig vilde gjøre noget Saadant; lad Enhver vogte sig vel for i en fri constitutionel Stat at reise Absolutismens Stræmmebillede op og sige, at det er Noget, der staaer bagved! Dette leder mig tilbage til de Forhandlinger, der førtes iforgaars, og navnlig paa den høitærede Premierministers Dtringer.